

چگونگی ارتقا میزان یادگیری دانش‌آموزان با استفاده از ارزشیابی کیفی توصیفی

نرگس فیض‌آبادی^{۱*}، مریم عظیمی^۲، نرجس خاتون اویسی^۳

۱- کارشناسی ارشد تکنولوژی آموزشی

۲- دکتری روانشناسی سلامت، مدرس دانشگاه فرهنگیان

۳- عضو هیئت علمی دانشگاه علامه طباطبایی

خلاصه

همانطور که که واقفیم از ابتدای آموزش و پرورش رسمی تاکنون، نظام رایج ارزشیابی در ایران، در یک حرکت دوار و دوار، زیر سلطه الگوی کمی گرای خطی و تک بعدی به دانش‌آموزان و نظام تعلیم و تربیت داشته است؛ یعنی بی آن که توجهی اثربخش به عمق و کیفیت یادگیری دانش‌آموزان داشته باشد همواره به صورت امتحان کتبی شفاهی مواد کاغذی معمول و بر اساس یک ملاک (۰ - ۲۰) جریان داشته است؛ و علی‌رغم تغییرات اساسی در نظریه‌های یادگیری و در نتیجه در حوزه‌ی سنجش و ارزشیابی، در سطح سازمانی و مدیریتی همچنان بر شیوه‌های رنگ‌باخته و منسوخ‌شده، تاکید شده است و همه دانش‌آموزان را با تمامی تفاوت‌های فردی، به‌طور یکسان، مورد سنجش و اندازه‌گیری قرار داده است. این در حالی است که فلسفه وجودی هر فعالیتی در نظام آموزشی، می‌باید بر میزان تأثیر و نقش آن در زمینه و فرصت یادگیری، برابر با فطرت، نیازهای طبیعی دانش‌آموزان و آرمان‌های آن جامعه، در ابعاد گوناگون استوار باشد. پس بایسته است برای رسیدن و همسو شدن با تغییرات موجود، شرایط پیدایی و پدیداری تغییرات هدفمند را فراهم نمود به ویژه در بخش سنجش و ارزشیابی که از آن به عنوان قلب نظام‌های آموزشی و آشیل تغییرات یاد می‌شود، نیازمند پیاده‌سازی روش‌های جدید و کاربردی ابزارهای نو، برای فعالیت‌های یادگیری است، بنابراین در شرایطی که روش‌های ارزشیابی به جای توجه به محصول، به فرآیند‌های تفکر تاکید می‌نمایند، بی‌تردید نخستین گام یک پارچه‌سازی موقعیت ارزشیابی و یادگیری است. تا شاید در این چرخه، بتوان افراد نوآوری را تربیت نمود، که پیوسته فکر کنند و خلق سازند. و این محقق نمی‌گردد مگر به جای تکیه بر ارزشیابی پاسخ‌محور، منفعل و از پیش تعیین شده، به ارزشیابی سؤال‌محور، فرآیندی و تحول‌آفرین که شوق به دانستن و قدرت کشف مجهولات را به ارمغان، همراه دارد، تکیه نمود. لازمه‌ی به بار نشستن این خواسته عزم همه‌ی مسئولان، برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران صف و ستادی و باید پنجره‌های گذشته را، با نگاهی هرمنوتیکی به دری برای گذر به آینده تبدیل کرد، در این شرایط است که می‌توان شاهد تغییرات لازم، در دانش، بینش و نگرش معلم بود. در مقاله حاضر قصد داریم به چگونگی ارتقا میزان یادگیری دانش‌آموزان با استفاده از ارزشیابی کیفی توصیفی بپردازیم.

کلمات کلیدی: ارزشیابی کیفی توصیفی، یادگیری، دانش‌آموز.

* Corresponding author: M.A. in educational technology

Email: n.fiz_mg@yahoo.com